

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 18 Kasım 2015
Sayı: 1

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Belediye Kanunu İle Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur. 02.11.2015

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	İlgileri			
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe			
Tarih:	21 Aralık 2015		E. No: 2/218	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
me	sk	me	ca	cc
TBMM BAŞKANI	M.			

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
18 Kasım 2015
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
18 Kasım 2015
No: 3583

GENEL GEREKÇE

Bugün itibariyle Ülkemizde, anakaradan bağımsız, birer adadan oluşan iki, adalardan oluşan iki olmak üzere toplam dört ilçe ve dört ilçe belediyesi bulunmaktadır. Bu ilçelerden Bozcaada ve Gökçeada'da birer belediye bulunmakta ve Gökçeada, ilçe merkezi dışında 10 köyden oluşmaktadır. 4 Temmuz 1987 tarihinde ilçe olan, Marmara Adalarının en büyüğü olan Balıkesir'e bağlı Marmara Adası ise, 3'ü ada olmak üzere Marmara İlçesi'ne bağlı 5 köy ve 2 beldeden oluşmaktadır. Bilindiği üzere, 1927'de 1151 Sayılı Kanunla Çanakkale'ye bağlı İmroz ve Bozcaada ilçelerin idari yönetimini düzenlemek, bu adaların kendine özgü ve genel Kanunlarla karşılanamayacak türden ihtiyaçlarını, şartlarına en uygun bir şekilde, hemen her yönden düzenlemek amacıyla yürürlüğe konmuştur.

İstanbul'a bağlı Adalar ise bunlardan farklı olarak toplam dokuz (9) adadan oluşan bir ilçe ve tek bir ilçe belediyesidir. Adalar İlçe Belediyesi ayrıca, diğer ada ilçe belediyelerinden farklı olarak Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde yer almaktadır. Ayrıca Ülkemizdeki ilçe belediyeleri arasında tamamı doğal, tarihi ve kentsel sit olan tek ilçe belediyesidir. 1861 yılında İstanbul Şehremanetine bağlı 7. Daire olarak Ülkemizdeki ilk yerel yönetim birimlerinden birisi olmuş, 1867 yılında Vilayet Nizamnamesi ile 'kaza' yapılarak İstanbul vilayetinin bir ilçesi olmuştur. İstanbul Belediyesi'ne bağlı bir şube olarak yönetildiği dönemde, 1976 yılında Bakanlar Kurulu Kararı ile sit alanı ilan edilmiş, 1983 yılında yürürlüğe giren 3030 Sayılı Yasa çerçevesinde kurulan İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı bir ilçe belediyesi olmuş, 1984 yılında ise Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun 31.03.1984 tarih ve 234 sayılı kararıyla tarihsel, doğal ve kentsel sit alanı olarak belirlenmiştir.

Sit alanı kavramı, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda tarih öncesinden günümüze kadar gelen çeşitli medeniyetlerin ürünü olup, yaşadıkları devirlerin sosyal, ekonomik, mimari ve benzer özelliklerini yansıtan kent ve kent kalıntıları, kültür varlıklarının yoğun olarak bulunduğu sosyal yaşama konu olmuş veya önemli tarihi hadiselerin cereyan ettiği yerler ve tespiti yapılmış tabiat özellikleriyle korunması gereken alanlar" olarak tanımlanmıştır. Sit alanı ilan kararı, belli sınırlar içerisinde yer alan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunabilmesini sağlamaya yönelik olarak özel bir hukuki statü oluşturulması anlamına gelmekte ve alanda bulunan taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarının korunmasına yönelik çalışmaların bütünlük içerisinde yürütülmesini zorunlu kılan özel bir statü getirilmesini gerekli kılmaktadır.

Farklı konumu ve benzersiz özellikleri nedeniyle Adalar, Ülkemizin yanı sıra dünyada da benzersiz bir konuma sahiptir. Tüm bu özelliklerinin yanı sıra kültürel, tarihi ve doğal değerleri ile ülkemizin batıya açılan penceresi olma niteliği de göz önünde bulundurulduğunda Adalar'ın pilot bölge yapılması ve özel bir yasal statüye kavuşturulması gerekmektedir. Çünkü Adalar, çok özel bir yerleşim yeridir. Anakaradan ve birbirinden

bağımsız bir adalar grubundan oluşmakta, tamamı doğal, tarihi ve kentsel sit alanı olmasının yanı sıra, adeta açık hava müzesi olmak gibi ayrıcalıklı bir konuma da sahiptir. Adalar büyükşehrin herhangi bir ilçesi gibi algılanmamalıdır. Bazı sayfiye yerlerindeki gibi nüfus yoğunluğu sezonluk değildir. Yine ticaretin yoğun olduğu yerleşim yerlerinden de çok farklıdır. Devamlı yaşayanlar, dönemsel yaşayanlar ve günübirlik ziyaretçilerin sayısı çok değişken, profili de çok farklıdır. Yaz aylarında yüzbinleri aşan, diğer aylarda ise hiç eksilmeyen günübirlik ziyaretçi akınının yarattığı sorunlara (günü kurtarma yaklaşımıyla) yıllardır kalıcı çözümler üretilmemiştir. Bunun sonucunda, Adalar'ın özen ve titizlikle korunması gereken doğal tarihi ve kültürel dokusu zarar görmüştür. Kaynak ve yetki sorunları nedeniyle yerel ölçekte hizmet üretecek birimler, değer ve çözüm üretmeye çalışırken, kısıtlı kaynakların getirdiği sınırlar aşılamadığından verimlilik düşmektedir. Sorunlar ertelenmekte, üretilen çözümler hedefe ulaşmamaktadır.

Özel bir konumu olan İstanbul İli Adalar İlçesi ile anakaraya bağlantısı bulunmayan ada ve adalar grubundan oluşan diğer yerleşim yerlerinde hizmet veren yerel yönetimlerin yaşadığı sıkıntıların çözüme kavuşturulması ve kamu hizmetinin etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak teklifimizin gerekçesini oluşturmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Yönetmelik gereği, merkezi yönetimce belirlenen norm kadro sayısı ile Belediye hizmetlerinin etkin ve kaliteli olarak verilebilmesi bir yana, personel giderlerinin bütçenin %30'unu çok aşması nedeniyle boş kadrolara atama da yapılamamaktadır. Bu kadrolara atama yapılsa dahi Belediyenin bütçesi bu personele maaş ödeyememektedir. Örnek verecek olursak; tüm adalara zabıta hizmetlerinin ancak tek bir adada yerine getirilebilmesi mümkündür.

Diğer taraftan; Adalar'ın anakara ve diğer adalarla bağlantısı deniz yolu ile yapılmaktadır. Bu nedenle Adalar Belediyesi, kamu hizmetlerini yapabilmesi için deniz taşıtlarını kullanmak zorundadır. Belediyeye ait deniz taşıtlarından iki adet çıkarma gemisi ile; tüm kamu hizmetleri, toplanan çöplerin anakaraya günlük olarak taşınması ve bazı gıdaların adalara nakli yapılmakta, hizmet tekneleri ise başta sağlık hizmeti olmak üzere, yine tüm kamu hizmetlerinde kullanılmaktadır. Deniz taşıtları ile yapılan kamu hizmetleri için herhangi bir ücret alınmamaktadır. Deniz taşıtları ile verilen hizmet, adalar ve adalılar için hayati önemdedir. Çünkü bu taşıtlarla; can kurtarma, orman yangınlarına müdahale, güvenlik, afet zamanlarında destek ve tahliye başta olmak üzere her türlü kamu hizmeti yerine getirilmekte ve bunlar 7/24 esasına göre çalıştırılmaktadır. Bu taşıtlarda toplam 16 denizci personel görev yapmakta olup, yalnızca 3 kaptan ve 1 denizci personel kadrolu çalışmaktadır.

Değişiklik teklifi ile anakaraya bağlantısı olmayan ada ve adalar grubundan oluşan yerleşim yerlerinde hizmet vere belediyelerin kadro sorununun çözülmesi ve dolayısıyla kamu hizmetinin layıkıyla yürütülmesi hedeflenmektedir.

MADDE 2- kış nüfusu ile yaz nüfusu arasında çok büyük farklar oluşan ada veya adalar grubunda kısıtlı bütçeleriyle hizmet vermeye çalışan belediyelerin sorunlarına çözüm bulunması gerekmektedir. Örneğin; doğal, tarihi ve kültürel değerlerinin ve benzersiz konumunun yanı sıra çok farklı güzelliklere sahip olan ve yerleşik kış nüfusu ile yerleşik yaz nüfusu arasında büyük (yaklaşık 5 kat) fark olan Adalar Belediyesi'nin, genel bütçe gelirlerinden aldığı pay kış nüfusuna göredir. Yani 16.166 kişiye göredir. Bu ödeneğin yaklaşık yarısı borçlar için İller Bankası'na kesilmekte olup kalan miktar ise ancak norm kadrosundan 53'ü boş olmasına rağmen, personel giderlerinin 1/6'sına yetmektedir.

Her yıl milyonlarca (toplam yaklaşık 3 milyon) yerli ve yabancı turistin ziyaret ettiği, tamamı sit alanı olan ve Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun denetiminde olan Adalar'da halen inşaat yasağı bulunmaktadır. Onarımlar dışında yeni inşaat yapılabilecek arsa sayısı ise otuz civarındadır. Bu nedenle Belediye, inşaat ve iskan harçlarından gelir elde edememektedir. Yalnızca emlak vergilerinden elde edilen gelir ise, binaların yaklaşık 1/3'ünün tescilli eski eser olması ve diğer muafiyetler nedeniyle düşük düzeydedir.

Açıklanan bu özel durumlar veya benzer nedenlerle anakarayla bağlantısı olmayan ada ve adalar grubundan oluşan yerleşim yerlerine genel bütçeden verilen payın artırılması gerekliliğinde kaynaklanmaktadır.

MADDE 3- Farklı özelliklere sahip anakarayla bağlantısı olmayan ada ve adalar grubundan oluşan yerleşim yerlerinin; bu özelliklerinden kaynaklanan gelir azlığı ve gider fazlalığı arasındaki farkın telafi edilerek belediye gelirlerinin artırılması ve kamu hizmetinin etkin bir şekilde yürütülmesinin sağlanması hedeflenmektedir.

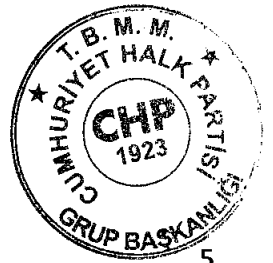
MADDE 4- Farklı özelliklere sahip anakarayla bağlantısı olmayan ada ve adalar grubundan oluşan yerleşim yerlerinin; bu özelliklerinden kaynaklanan gelir azlığı ve gider fazlalığı arasındaki farkın telafi edilerek belediye gelirlerinin artırılması ve kamu hizmetinin etkin bir şekilde yürütülmesinin sağlanması hedeflenmektedir.

MADDE 5- Farklı özelliklere sahip anakarayla bağlantısı olmayan ada ve adalar grubunda kısıtlı inşaat alanları nedeniyle hizmet için gerekli olan atıl bina ve arsaların İlçe Belediyelerince kullanılabilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 6- Farklı özelliklere sahip anakarayla bağlantısı olmayan ada ve adalar grubunda özellikle gününbirlik ziyaretçilerin yoğun plaj taleplerine cevap verebilmek, temiz ve sağlıklı tesisleri barındıran halk plajlarını oluşturmak amaçlanmaktadır.

MADDE 7- Yürütme maddesidir.

MADDE 8- Yürürlük maddesidir.

BELEDİYE KANUNU İLE DİĞER BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49. Maddesinin sekizinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Anakarayla bağlantısı olmayan ada ve adalar grubundan oluşan yerleşim yerlerindeki İlçe Belediyelerinin norm kadrosu "Belediye ve Bağlı Kuruluşlar ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelik" uyarınca bir derece üst dilime yükseltilir.

Birden çok adadaki yerleşim yerinden oluşan İlçe Belediyelerinin norm kadrosundan boş olanlara yapılacak atamalarda, personel giderlerinin bütçenin %30'unu geçmesi halinde İçişleri Bakanlığı onayı ancak dolu kadro onayının %80'ini geçmesi durumunda aranır."

MADDE 2- 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un 2. Maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(6) Belediye sınırlarının tamamı sit alanı ilan edilmiş Belediyelere, genel bütçe gelirlerinden verilen pay iki kat oranında uygulanır."

MADDE 3- 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun üçüncü bölümünün başlığı "Eğlence ve Turist Vergisi" olarak değiştirilmiş ve aşağıdaki madde eklenmiştir.

"MADDE 22/A- Anakarayla bağlantısı olmayan ada ve adalar grubundan oluşan yerleşim yerlerindeki İlçe Belediyeleri'nin sınırlarında daimi olarak ikamet edenlerin dışında, ziyaret amacıyla gelen yolculardan İlçe Belediye Meclisi'nin belirleyeceği miktarda bir hizmet bedeli alınır. Bu bedel, deniz taşımacılığı yapan kamu veya özel kuruluşlar tarafından bilet fiyatlarına yansıtılmak suretiyle tahsil edilir ve tahsil edilen miktar, her ayın onuncu gününe kadar aylık olarak İlçe Belediyesi hesabına aktarılır. Bu maddeye göre alınacak hizmet bedeli, yolcu taşıma ücretinin %50'sini aşamaz."

MADDE 4- 10/7/2004 tarihli 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 27. Maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Anakarayla bağlantısı olmayan ada ve adalar grubundan oluşan yerleşim yerlerindeki Büyükşehir sınırlarındaki İlçe Belediyeleri'ne Büyükşehir Belediyesi tarafından İlçe Belediyesi'nin bir yıl önceki gerçekleştirmiş olan bütçe gelirinin toplam tutarının %50'si oranında yardım yapılır. Bu yardım Büyükşehir bütçesinde diğer belediyelere yapılacak yardım kalemine konur ve eşit taksitler halinde her ayın 10'una kadar İlçe Belediyesi hesabına aktarılır."

MADDE 5- 10712/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 45. Maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kamu idareleri, ihtiyaç fazlası taşınır ile görmekle yükümlü olduğu kamu hizmetlerinde kullanılacağına ve amacına uygun kullanılmaması halinde geri alınacağına dair tapu kütüğüne şerh konulması kaydıyla taşınmazlarını diğer kamu idarelerine bedelsiz olarak devredebilir. Anakarayla bağlantısı olmayan ada ve adalar grubundan oluşan yerleşim yerlerindeki İlçe Belediyesi'nin sınırları içerisinde yer alıp Büyükşehir Belediyesi'ne veya İl Özel İdaresi'ne ait olan, bu kuruluşların yasal olarak yürütmek zorunda olduğu hizmetler için gerekli olmayan ve başka kamu hizmetine tahsis edilmemiş olan taşınmazlar bedelsiz olarak ilçe Belediyesine devredilir. Devredilemeyecek taşınır ve taşınmazlar ile devir ve kayıt işlemlerine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.”

MADDE 6- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 47. Maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazlarla Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri tahsis etmeye, kamu ihtiyaçları için gerekli olmayanların tahsisini kaldırmaya Maliye Bakanlığı; diğer taşınmazları tahsis etmeye ve tahsisini kaldırmaya ise maliki kamu idaresi yetkilidir. Anakarayla bağlantısı olmayan ada ve adalar grubundan oluşan yerleşim yerlerindeki İlçe Belediyesi sınırları içerisinde bulunan; Devletin hüküm ve tasarrufunda olup planlarda plaj lejanında kalan ve plaj olarak kullanılan alanların tamamı, bedelsiz olarak İlçe Belediyeleri'nin tamamı, bedelsiz olarak İlçe Belediyeleri'nin kullanımına tahsis edilir. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 7- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

